

Ny lag om svenskt medborgarskap

I regeringens proposition Lag om svenskt medborgarskap (1999/2000:147) föreslås en ny lag om svenskt medborgarskap. Lagförslaget innebär bl.a. att dubbelt medborgarskap görs möjligt. Den nya lagen är tänkt att träda i kraft den 1 juli 2001.

Den nuvarande lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap är 50 år gammal. Samhällets förändringar och den ökade internationaliseringen har motiverat en översyn. Regeringen har därför under våren 2000 till riksdagen överlämnat ett förslag till en modern och tidsenlig medborgarskapslag som bättre ska motsvara de samhällsförhållanden som råder i dag. Förslaget har sin grund i betänkandet Svenskt medborgarskap (SOU 1999:34)

Dubbelt medborgarskap godtas fullt ut

Regeringen anser att de nackdelar som kan följa av dubbelt medborgarskap är relativt begränsade. Fördelarna för enskilda att ha dubbelt medborgarskap, t.ex. de ökade möjligheter det innebär att kunna behålla kontakten med sitt ursprungsland, väger enligt regeringens mening tyngre. Det dubbla medborgarskapet kan också underlätta integrationen i det nya landet. Regeringen föreslår därför att innehav av dubbelt medborgarskap accepteras fullt ut.

Förslaget innebär att en svensk medborgare som förvärvat medborgarskap i ett annat land inte förlorar sitt svenska medborgarskap. Likaså får en utländsk medborgare som ansöker om svenskt medborgarskap behålla sitt medborgarskap om lagen i det andra landet tillåter detta.

Den som har förlorat sitt svenska medborgarskap på grund av att han eller hon har förvärvat medborgarskap i ett annat land kan få tillbaka sitt svenska medborgarskap genom en anmälan. En sådan anmälan ska kunna göras under tiden den 1 juli 2001 till den 30 juni 2003.

Medborgarskap efter svensk far

Enligt nu gällande medborgarskapslag förvärvat ett barn svenskt medborgarskap automatiskt om modern är svensk medborgare. Om endast fadern är svensk medborgare krävs att han är gift med barnets mor för att

barnet vid födelsen ska få svenskt medborgarskap. För att uppnå ökad jämställdhet mellan barn till gifta och ogifta föräldrar och mellan kvinnor och män föreslås nu att barn med en svensk far automatiskt ska förvärva svenskt medborgarskap om barnet föds i Sverige. Om barnet föds i utlandet ska fadern enkelt kunna anmäla önskemål om svenskt medborgarskap för barnet.

Svenskt medborgarskap genom adoption

Adoptivbarn bör så långt möjligt vara likställda med andra barn i rättsligt avseende. Regeringen föreslår i propositionen att alla adoptionsbeslut som gäller i Sverige ska behandlas på samma sätt. Ett adoptionsbeslut som godkänts eller annars gäller i Sverige ska således medföra automatiskt förvärv av svenskt medborgarskap för barnet, om någon av dem som adopterar är svensk medborgare och barnet inte har fyllt tolv år.

Statslösa barn och ungdomar

Att undvika statslöshet är en viktig utgångspunkt för svensk lagstiftning och praxis på medborgarskapsområdet. Det är också utgångspunkten i flera internationella konventioner som Sverige åtagit sig att följa. Regeringen föreslår i propositionen att det ska bli lättare för statslösa barn och ungdomar att förvärva svenskt medborgarskap.

Förslagen innebär följande. Ett statslöst barn som föds i Sverige ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist i Sverige. En sådan anmälan ska göras innan barnet fyllt fem år. Ett statslöst barn som kommer till Sverige under sin uppväxt ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan om barnet har permanent uppehållstillstånd i Sverige samt dessutom hemvist här sedan tre år. En sådan anmälan ska göras innan barnet fyllt arton år. Anmälan ska också kunna göras efter det att en statslös person fyllt arton år men innan denne fyllt tjugo år. Då krävs att personen har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist i landet sedan han eller hon fyllde femton år.

Barn och ungdomar med enbart utländskt medborgarskap

Regeringen föreslår att ett barn med utländskt medborgarskap ska kunna förvärva svenskt medborgarskap

genom anmälan om barnet har permanent uppehållstillstånd i Sverige och dessutom hemvist här sedan fem år. En sådan anmälan ska göras innan barnet fyllt arton år. Anmälan ska också kunna göras efter det att en person med utländskt medborgarskap fyllt arton år men innan denne fyllt tjugo år. Då krävs det att personen har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist här i landet sedan han eller hon fyllde tretton år.

S.k. säkerhetsärenden

I propositionen föreslås att nuvarande system med regeringen som första och enda instans i medborgarskapsärenden där någon säkerhetsaspekt aktualiseras slopas. I stället föreslås att ärenden som rör rikets säkerhet eller allmän säkerhet ska avgöras av Migrationsverket som första instans. Migrationsverkets beslut i dessa ärenden ska kunna överklagas till regeringen. Det föreslås vidare att såväl den sökande som Rikspolisstyrelsen ska ha rätt att överklaga ett sådant beslut om beslutet gått parten emot.

Övriga förslag

Den som tidigare varit svensk medborgare kan återfå medborgarskapet genom anmälan om han eller hon har fyllt arton år och har haft hemvist i Sverige under sammanlagt tio år före arton års ålder och dessutom har hemvist här sedan två år. Som en konsekvens av förslaget i fråga om dubbelt medborgarskap ska det inte krävas att sökanden i samband därmed befriar sig från sitt utländska medborgarskap. Möjligheten att återfå medborgarskapet ska stå öppen även för den som har förvärvat sitt svenska medborgarskap på annat sätt än genom födelsen.

Nuvarande praxis när det gäller krav på permanent uppehållstillstånd i Sverige för att beviljas svenskt medborgarskap samt att fyra års hemvistid är tillräckligt för den som är statslös eller flykting ska framgå av lagen. I övrigt ska villkoren för naturalisation vara oförändrade. Begreppet "hederlig vandel" byts dock ut mot "hederligt levnadssätt".

Den särskilda möjligheten att bevilja dispens från något av villkoren för naturalisation om det är till gagn för Sverige att sökanden blir svensk medborgare tas bort. Det ska dock finnas en möjlighet att bevilja dispens om det finns särskilda skäl.

Den som är sambo med en svensk medborgare ska jämföras med den som är gift med en svensk medbor-

gare i fråga om möjlighet till dispens. Samma förhållande ska gälla för homosexuella sambor.

Det krav på permanent uppehållstillstånd som föreskrivs i lagen ska inte gälla den som är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge. När det gäller medborgare i övriga länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för minst fem år likställas med permanent uppehållstillstånd.

Den som fyllt arton år ska även fortsättningsvis få göra anmälan eller ansökan utan hinder av att han eller hon står under annans vårdnad. De nuvarande begränsningarna i fråga om ställföreträdarens rätt att lämna in anmälan tas bort.

Förlust av svenskt medborgarskap genom preskription ska även fortsättningsvis inträda vid tjugotvå års ålder för den som aldrig haft hemvist i Sverige. Preskription ska dock inte ske om det leder till statslöshet.

Befrielse från svenskt medborgarskap för den som är eller blir medborgare i ett annat land får, om sökanden har hemvist i Sverige, vägras endast om det föreligger särskilda skäl. För den som har hemvist utomlands får liksom hittills befrielse inte vägras.

Möjligheten för Migrationsverket eller Utlänningsnämnden att överlämna ett ärende till regeringen begränsas till fall då det är av särskild betydelse för rättstillämpningen.

Krav på språkkunskaper eller kunskaper om det svenska samhället bör inte ställas som villkor för att få svenskt medborgarskap.

Särskilda ceremonier bör hållas för personer som förvärvat svenskt medborgarskap. Detta bör dock som hittills vara ett frivilligt åtagande för kommunerna.

Sverige ska ratificera 1997 års europeiska konvention om medborgarskap och säga upp 1963 års europeiska konvention om begränsning av fall av flerfaldigt medborgarskap m.m.

Regeringen ska även i fortsättningen ha möjlighet att efter avtal med övriga nordiska länder besluta om tillämpning av vissa särskilda bestämmelser som underlättar förvärv av medborgarskap inom Norden.